

Vakaraitaka na kabula vei iratou na Kasitaba!

Lase, vasua kei na qanivivili

E vakaivolatara na kauta e so na mataqali lase, vasua se qanivivili, se na iukuuku e caka kina.

Bebe

E sivia e 15 na mataqali bebe e wili e na CITES, levu sara era kune e na Wasa Pasifika. E vakaivolatara na kauta i vanuatani.

Moko

Na moko monita sa mai veivolitaki vakalevu me manumanu susu. E dau vakasasataki me laukana na lewena se vakayagataki na kulina (ena dramu 'kudu'). E vakaivolatara na veivolitaka na moko qo, se kena gacagaca se ke e caka mai kina.

Kena isosomi: na kuli ni gata faile e rawa ni vakayagataki e na dramu kudu, sega ni vakaivolatara ni CITES.

Duqog

Sa vica na udolu na yabaki kena vakasasataki tiko mai na duqog me baleta na lewena kei na kena uro, e usutu tale ga ni bula vakavanua. E tabu ni veivolitaki se kau na iyaya caka mai kina se me voli me ivakananumi, vakavo ga ni iyaya makawa.

Kuskus

E mataqali vata na manipusi, dau vakamatei me volitaki na lewena se vutina, se me manumanu susu.

Na kuskus dravudravu se kuskus tonotono e rau cavuti ena CITES. E vakaivolatara na kauta i vanuatani.

Ke sega ni macala—taroga

■ Veika tale e so:

Ke me so tale na itukutuku se me dua na ivolatara, taro i na dua na tabana ni CITES (CITES Management Authorities) e volai koto e ra, se tabana cava e cavuti ena veilawa ni CITES: <http://www.cites.org/cms/index.php/lang-en/component/ncd/>

Tabana ni CITES ni Ositerelia (Australian CITES Management Authority)

Department of the Environment, Water, Heritage and the Arts

International Wildlife Trade

Talevoni: +61 2 6274 1900

Fex: +61 2 6274 1921

Imeli: wildlifetrade@environment.gov.au

<http://www.environment.gov.au/travel>

Tabana ni CITES ni Niusiladi (New Zealand CITES Management Authority)

Department of Conservation

Talevoni: +64 9 307 9279

Fex: +64 9 377 2919

Imeli: cites@doc.govt.nz

<http://www.doc.govt.nz/cites>

Tabana ni CITES ni Fiji

Ministry of Lands, Mineral Resources and Environment

Department of Environment

Talevoni: +67 9 331 1699

Fex: +67 9 331 2879

Australian Government
Department of the Environment,
Water, Heritage and the Arts

Department of
Conservation
Te Papa Atawhai
New Zealand Government

Ke sega ni macala—taroga!

Ke sega ni macala—taroga!

Ke o kauta voli na ivananumi se iyaya caka mai na kabula, mo rokova na kena lawa.

Vaqaqa se lavaki na veivakadonui se ivolatara vakamatanitu mai na:

- Tabana ni Veikabula kei na kena Maroroi
- Kasitaba
- Korotini

Ke sega ni macala—taroga!

■ Veivoli ni veikabula i vuravura

Levu na manumanu kei na kau era voleka ni kawaboko ena veivoli vakaveitalia.

Na Pasifika e kune kina rauta ni dua na ikava ni manumanuvuka kawalailai (voleka ni kawaboko) kei na levu sara na mataqali lase, kau, kei na manumanu tale e so era kawalailai.

E dodonu me da taqomaka na noda kabula me baleti ira na itaba era na muri mai.

Na Veiyalayalati ni Veivoli ena Manumanu kei na Kau Kawalailai (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) (CITES) e vauci kina na veivoli vakamatanitu ni manumanu, kau kei na veika e buli mai kina.

Na CITES e taqomaki kina e sivia na 34,000 na manumanu kei na kau i vuravura raraba ena sasaga mera kua ni vakakawabokotaki ena veivoli.

■ Kila rawa qai lako—e vauci iko vakacava na lawa?

E so na ivakananumi era dau kauta na saravanua e rawa ni vakaleqai kina na kabula kawalailai. O na sega beka ni kila ni tabu vakalawa na volia. Me vaka na tabua kei na qanivonu rau buli mai na ika kawalailai.

E so na dauvolivolitaki era dau sega ni tukuna na vanua e kau mai kina na nodra ivoli. Kua ni rawai ena vosa me vaka, “Au dina, e sega ni tabu”.

Ke o via volia se kauta na ka e caka mai na kabula, taro rawa ina tabana vakamatanitu se lavaki na kena ivolatara.

Ke sega na ivolatara, e na vesuka na Kasitaba na ka o volia.

■ Waivakaitaukei

Na waivakaitaukei na medra wainimate na itaukei, me vaka na wai vakaviti.

Ke sega na ivolatara, e tabu na vakauta i vanuatani na wai vakaitaukei e tu kina na manumanu vaka na taika, bea, maqe, Saussurea/Aucklandia (lewe ni vuanikau na Po Chai) se raino.

■ Yaya Taukeni

E so e ra sega ni vauci ena lawa. Taro ina matanitu se iyaya cava so e sega ni vakaivolatara.

■ Mo vakaitavi ena maroroi ni veikabula

Na veivolitaki kabula e rabailevu—wili kina na manumanu bula se kau se na iyaya caka mai kina me vaka na:

- vasua kei na qanivivili
- iyaya leca mareqeti
- iyaya ni vakatagi
- ivakananumi
- wai vakaitaukei
- sui, qanivivili, lewe, kuli
- manumamu lalai bula se mate
- itei se ka e rawa mai na kau

Ni qaravi vakavinaka na veivoli e na sega ni vakaleqa na bula ni kabula.

Ni qarauni na kena volitaki i vanutani, e na bula dede na kabula.